

Stramt tungebånd og spisevansker

Notat fra Nasjonal kompetansetjeneste for habilitering av barn med spise- og ernæringsvansker, juni 2020.

Stramt tungebånd hos nyfødte og spedbarn

I løpet av de to-tre siste årene har det vært økende fokus på stramt tungebånd som mulig årsak til amme- og spiseproblemer. Norsk barnelegeforening har i sin [pediatriveileder](#) (revidert i 2018) gitt retningslinjer for behandling og oppfølging av stramt tungebånd hos nyfødte (1). Veilederen er basert på forskningsbasert kunnskap, og viser blant annet til en kunnskapsoppsummering i UpToDate (2). Nasjonal kompetansetjeneste for amming (NKA) har utarbeidet en veileder for diagnostikk og behandling av spedbarn med stramt tungebånd. Veilederen er foreløpig ikke ferdigstilt, men vil bli å finne på senterets hjemmeside når den er klar (www.ammesenteret.no).

Hos spedbarn som strever med spising/ammning, skal det første tiltak alltid være ammeveiledning av kompetent personell og at man forsøker å utelukke andre årsaker til barnets symptomer og ammevansker. Dersom barnet har stramt tungebånd, kan tungebåndsklipp/frenulotomi vurderes hvis andre tiltak for å bedre matinntak ikke fører frem. Det er derimot ikke anbefalt å behandle stramt tungebånd dersom det ikke medfører redusert funksjon (amme/ernæringsvansker).

Tungebåndklipp skal utføres av kompetent helsepersonell på indikasjon ernæringsvansker/ammeproblemer når det samtidig er stramt tungebånd (1). Det er foreløpig få studier med god kvalitet som er gjort på behandling av tungebåndsproblematikk. Dette er en av grunnene til at helsepersonell kan være tilbakeholdne med å gi klare anbefalinger.

I en [Cochrane-review](#) artikkel fra 2017 var data fra 302 spedbarn med stramt tungebånd inkludert. Her fant man, etter at tungebåndet var klippet, korttidseffekt når det gjaldt reduksjon av brystvortesmerter ved amming hos mor, men ingen effekt på spedbarnets matinntak. Det ble konkludert med at det er nødvendig med randomiserte kontrollerte studier av høy metodologisk kvalitet for å kunne ta stilling til effekt av frenulotomi (3).

Stramt tungebånd hos eldre barn

Det finnes lite litteratur som behandler problemstillingen stramt tungebånd hos barn som har passert spedbarnsalderen. Nasjonalt kompetansesenter for oral helse ved sjeldne diagnoser (TAKO-senteret) har fått mange henvendelser angående «eldre barn». Det er viktig å huske på at det er flere faktorer som kan være med på å forklare vansker med tale og spising. Det kan f. eks. være nevrologiske faktorer som epilepsi og cerebral parese, eller utviklingsavvik i kjeve og bitt. Logoped ved TAKO-senteret har laget et skriv som belyser hvilke faktorer man skal ta hensyn til i en vurdering. Se mer om dette [her](#).

Vår erfaring i kompetansetjenesten

Nasjonalt kompetansesenter for habilitering av barn med spise- og ernæringsvansker har fått noen henvendelser om stramt tungebånd hos barn etter nyfødtp perioden. Ved enkelte få tilfeller er vi blitt involvert tidlig (spedbarnsalderen). Hos noen av disse barna har tungebåndsklipping hatt en positiv effekt på spiseutviklingen. Når det gjelder barn i førskole- og skolealder har vi funnet at spisevanskene er mer komplekse og sammensatte, og at et stramt tungebånd ikke alene kan forklare spisevanskene.

Referanser:

1. Vatne A, Thorp Holmsen S, Tjora E, Størdal K, Klingenberg C, Salvesen B, et al. Stramt tungebånd hos nyfødte. Veiledere i Pediatri, Nyfødt-medisin, 2018.
2. Isaacson, GC. et al. Ankyloglossia (tongue-tie) in infants and children. UptoDate, 2017.
3. O'Shea JE, Foster JP, O'Donnell CP, Breathnach D, Jacobs SE, Todd DA, et al. Frenotomy for tongue-tie in newborn infants. Cochrane Database Syst Rev. 2017;3:CD011065.